

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PART KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	5	Fél évre	8
Fél évre	2	Negyed évre	4
Negyed évre	1	Egy óra	1
Egy óra	—	Egy óra	70
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

10 soros hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Meghívás.

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nagy választmánya
 holnap vasárnap, 1901. szeptember 1-én,
 d. e. 11 órákor

ülést tart,

melynek tárgya:

képviselő jelölés iránt teendő javaslat megállapítása.

Ezen ülésre pártunk nagy választmányának tagjait tisztelettel meghívja

az intéző bizottság.

Meghívás.

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt az

I. választó kerületben

1901. szeptember 2-án, hétfőn d. u. 5 órákor

a II. választó kerületben

1901. szeptember 3-án, kedden d. u. 5 órákor

a III. választó kerületben

1901. szeptember 4-én, szerdán, ugyancsak d. u. 5 órákor mindenkor a függetlenségi kör csapó utcza helyiségének nagytermében tartja

képviselő jelölő gyűlését,

melyre pártunk t. tagjait ezennel meghívja

az intéző bizottság.

„A király nem akarja.“

Irtá: Jánossy Zoltán.

Egyébkor is elég gyakran, de különösen így választások idején — szóba kerülnek a 67-es dualismus czifranymoruságával szemben a függetlenségi párt elvei és törekvései. Mindenki tudja, hogy ilyen politikai eszmecserék alkalomával a dualismus táborának legtöbb katonája föltárja szívét, miután előbb óvatosan körülnézett, hogy nincsenek-e jelen olyan hallgatók, akik előtt nem tanácsos őszintén nyilatkozni. A mi derék politikai ellenfeleink közül a leg-

több azt állítja, hogy ha nem tartozhatik is a mi táborunkhoz, lelkében, szívében mi velünk van, mert odabent ő is magyar és független. Nosza, kérdezzük meg tőlük, miért nem tartanak velünk nyíltan, ha szívök titokban a mi szívünkkel együtt dobban. Mit felelnek? Az egyik, ez a legőszintébb, bevallja kerekén, hogy őt a kenyér, a magánérdek köti a maga seregéhez. Az ilyen nem érdemes tovább beszélni az elvekről, a jogról, a fényes multról, az ősi alkotmányról, a magyar szabadságról. Az ilyen ember egyszerűen le van kenyerezve. Nála külön az a házőrző állat, amely a tolvajt akkor is szorítja, ha ez csalogató talatokat lök elébe. Kemény hasonlat, az igaz; de ráillik az ellentábor igen sok, talán legtöbb katonájára. Némelyek azonban nem olyan őszinték, hogy bevallják politikai magok tartásának igazi okát. Egyéb argumentumokkal hozakodnak elő. Ezek azonban ép oly kevéssé erősek, mint amily kevéssé őszinték. Magyarország gyöngé magában. Ezt is szokták ezelőtt mondogatni. Ma már csak a malomalatti politikusok hangoztatják. A gondolkodni tudók pedig belátták, hogy a dualismus kapcsolata csak gyöngítette hazánkat, gátolta szabad, természetes haladásában, fejlődésében. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy a pénzügyi köztársaság, a vámterület egysége csupán hazánk gazdasági fejlődésének visszahozására, vezéreinek szipolyozására volt jó. És, ha még eddig tönkre nem jutottunk, az csupán nemzetünk, fajunk öserejének, életrelvő eszének, csodával hatásos munkabírásának és bámulatos igénytelenségének tulajdonítható. És így a bennünket bénító dualismus a legerősebb próbája nemzetünknek. Az a nemzet, amely a súlyos járom alatt le nem rogyott, mennyivel frisebb, erősebb lesz a nyomás megszűnése után! Hogy a külügyi és hadügyi kapcsolat milyen erős gátja nemzeti érvényesülésünknek és fejlődésünknek, azt is látja minden jóra való politikus. Még az is látja, aki nem akarja bevallani, hogy látja. A független Magyarország ezeken a tereken is a felszabadult nemzeti erő fokozott hatalmával fogja magát érvényesíteni. Az az ellenvetés tehát, hogy magunkban gyöngék vagyunk, hát, hogy magunkban gyöngék vagyunk, elavult, zsidvásárba való. Nem méltó arra, hogy előkelő izlésű, finom, okos

urak vele takargassák lelkük nagy meztelenségét.

De van egy másik ellenvetés, a melyik erősen tartja magát. „A király nem akarja“. Ezt hirdetik sokan, akik nem haboznak a nemzeti jogos törekvéseket a korona tekintélyével nyomni agyon. De vajjon elnyomhatja-e a korona tekintélye a jogos nemzeti követeléseket? Mi a magyar közjog szerint a korona jelenléte, hatalma?

Erre a kérdésre, a nép felvilágosítása végett, okvetlenül válaszolni kell. Minden külfölezés nélkül, határozottan világosan. Ezt akarom én cselekedni ebben a cikkben.

Kedves atyámfiai, magyar nép! ne adjatok semmit azokra, kik azt mondják, hogy hazánk függetlenségét, boldogságát „a király nem akarja“. Először is nem igaz, hogy nem akarja.

Másodszor, ha nem akarná is, a nemzet akaratának kell megtörténnie, Nem érintem ő Felsége magas személyét egy sértő gondolattal sem. És pedig nem azért nem érintem, mert a törvény és az igazságszolgáltatás védelmére, hanem azért, mivel őt alkotmánytisztelete, bölcsesége és a szó legnemesebb értelmében jött gavallérsága miatt a legőszintébb hódolattal tisztetem.

Hanem azért a korona és nemzet viszonyára nézve kimondom az ezer éves igazságot. A magyar mindenkor tisztelte királyát, de még a legtiszteltebb királylyal szemben is oltalmazta ősi szabadságát. Nagy Lajos egyike volt legnépszerűbb, legszeretettebb királyunknak, de azért ő vele is meg erősítették az aranybullát a fegyveres ellenállás jogát megállapító 31-ik cikkkel együtt (1351-ben).

Nagyjaink legnagyobb közjogászá-
 nak, Szilágyi Dezsőnek halálakor a lapok anekdotaszerű apróságokat közöltek a kiváló emberrel. Azt is irták egyebek között, hogy az egyházpolitikai törvényeket azzal terjeszté a királyi szentesítés alá, hogy azokat „alá kéll írni.“ És, mikor a király mosolyogva kérdezte „kell?“ — Szilágyi azt felelte: „Igen, kell, mert azt kívánja Magyarország jólléte és nyugalma.“ És a király törvényeket aláírta. Így irták a lapok. És ez, ha nem történt is meg szóról-szóra, ő Felsége alkotmánytiszteletét, valamint a Szilágyi Dezső köz-

jogi tudását és felfogását pompásan jellemzi.

A Szilágyi Dezső milleniumi beszédei közül én azt a beszédet olvastam annak idejében, a zürichi „Magyar egyesület” olvasó termében a legnagyobb lelkesedéssel, amelyet az ünnepi országgyűlés előtt tartott az új országházban a szent korona és a koronázási aktus jelentőségéről. Ebben a hatalmas beszédben a magyar közjognak az alapelvét hangsúlyozta Szilágyi Dezső; azt az elvet, hogy e hazában minden jognak, a királyi felségjognak is, a nemzet a birtokosa. A felségjogot a nemzet ruházza át a királyra a koronázást nyelve. Ezt az igazságot még a gyermek is tudja nálunk, de mégis öröm volt a Szilágyi Dezső ajkairól hallani azt. Öröm volt az inkompatibilis rabszolgák, a „lettári mamelukok” diszmagyar ruhás testü, de osztrák bugyogós lelkü seregében ilyen férfias, igaz hangot hallani.

De menjünk tovább. Miképen ruházza át a nemzet a felségjogot a királyra? Korlátok nélkül, feltétlenül? Abszurdum ezt kérdezni is. Szabad nemzet a szabadságát nem arra használja, hogy magát rabszolgává tegye. A király a maga hatalmának gyakorlásában az ország törvényeihez kötve mindenkor. Zsigmond király ezt

a köteleket leoldotta ugyan, de adtak neki más köteleket, amikor elfogták és börtönbe vették. Ezer éves igazságot fejez ki az 1791. é. XI. cikk, amikor ezt mondja: „Executiva potestas non nititur in sensu legum, per Regiam Majestatem exercebitur.” Ez magyarul azt jelenti, hogy „a végrehajtó hatalmat csak a törvények értelmében fogja gyakorolni a Királyi Felség.” Az 1848. é. III. tc. még tovább ment a nemzet szabadságának biztosításában. Kimondta, hogy a király bármely rendelete, parancsolata, határozata, vagy kinevezése csak úgy érvényes, ha a magyar országgyűlésnek felelős miniszterek egyike aláírja. Erre, igaz, azt szokták mondani, hogy a miniszteri ellenjegyzés a törvény grammatikai értelmének ellenére is, nem érvényre emeli a királyi kéziratot, hanem csak előttemezi és benne a miniszter az intézkedés törvényszerűségeért vállal felelősséget az országgyűléssel szemben. De én ezt a felfogást nem tartom helyesnek. Ugy gondolkozom, hogy az 1848. é. III. tc. nevezett intézkedése ugyanolyan, mint a III. András korabeli 1298. évi XXIII. tc. amaz intézkedése, hogy mindaz, a mit a király a mellé rendelt tanácsosok tanácsa nélkül teszen, „érvénytelen legyen.” A magyar alkotmány szelleme nem ki-

vánja egyáltalában, hogy az 1848. é. III. tc. grammatikai és tegyük hozzá: logikai értelmének a nyakát kitekerjük. Ez a kijelentés csak úgy érvényes — határozott: félre nem érthető, de félre sem magyarázható. Analógia is bizonyítja, hogy itt a királyi hatalomnak olyan ellenőrzéséről van szó, a milyenhez joga van egy olyan szabad nemzetnek, mint a magyar, amely a királyi hatalomnak is eredeti birtokosa és átruházója. Hogy a mai szolgaidökből mi a gyakorlat, az nem döntő. Az a döntő, hogy mi az alkotmány alapelve. És ezt az alapelvet ledönteni nem lehet, nem szabad; si fractus illabator orbis.

A mi a király törvényhozási jogát illeti: a törvény szentesítés jogát is a nemzet adta a királynak. És így ezt a jogot is a nemzet javára és akaratára szerint kell gyakorolni. Hogy a Felsége jól tudja ezt, arra elég bizonyíték az előtte, mint buzgó r. kath. előtt nem kedves, de a nemzet akaratából született egyházpolitikai törvények szentesítése.

Derék magyar nép, én jó testvéreim, ne hallgassatok azokra, akik az a többszörös képtelenséggel akarják elárni benneteket, hogy „a király nem akarja.” Ők maguk sem hiszik ezt komolyan. A szájuk ünnepiesen hazudik, a lelkük pedig nevet

A hóvirág.

A föld még füvetlen, barna, szomorú. A dombok ráncsaiban, az árkokban, a bokrok között még ott fekszenek a zülledéztel szennyes rongyai. A hogy mendegélek az erdőn, mintha ez a mesebeli szörnyek temetője volna, temető, a hol kívül vannak és állva állanak a halottak vázai. Im itt ez a bükk, mint egy átváltozott kéményseprő, a ki az égnek terjeszti óriás girbe-görbe karjait s mintha minden hajszála egy egy galyacskává meredt volna, valami gyilkos borzalomtól, amit soha meg nem tud senki. — Egy bokor meg valami óriási sündisznó lehetett. Egy cserfa meg valami óriás aggember, a ki mielőtt meghalt volna, föl az égbe fohászzkodott és úgy maradt.

Sehol egy bogár, sehol egy lepke, sehol semmi élet. Kietlen halotti letaroltság mindenfelé. Mintha az Isten megbánta volna, hogy teremtett, és haragjának egy hatalmas lehetével halottá tett volna a földben és a föld felett minden elevent, s nem maradt volna más élő, csak én, meg a varjak. Én, — hogy legyen a ki szomorkodjék. A varjak hogy legyenek a kik gyászoljanak.

A fák között nehéz esend. Imitt-amott lomha szél kószál és meg fordít az avar tetején egy-egy falevelet.

S im ebben a csöndes holt világban egy csoport apró fehér virágot pillantok meg egy kis földszüppedék oldalán; csoport friss virágot, a mint üde fehérén állanak kis két leveles zöld ruhájukban, egy fahéj színű öklömmnyi rög mellett.

Hóvirágok ezek, a föld első szülöttei. Szinte megdöbbenek, hogy őket meglátom. Hát van mégir élet? van remény a földben? van már aki hiszi, hogy tavaszod k

Én szép kicsi gyöngyvirágaim, miért jöttetek elő ilyen korán? A nap még erőltlen a fák még holt eleven vázák; a bogarak mind alszanak még a mélyben. A golya még bizalmatlanul nezi túl a tengeren a napot. — Nincs még ibolya, nincs madár ének, csak csupán a szél botorkál a halott virágok köröi között.

A föld halovány kis fehér szülöttei, jól tudom, hogy nem értik az én beszédemet, hiszen azt sem tudják, hogy élnek. És én mégis szólok velök: valami titkos rokonságban vagyunk, a minék eredete a sejtelmek világába vész, és miről számot adni nem tudhatok. De milyen különös, hogy van élet öntudat nélkül és van vágyakozás érzékek nélkül! Mert mi más erő, ha nem a vágy, készíti a kis hóvirágokat, hogy föl-emeljék a fejükre nehezede rögöt és kibujjanak a szabadba, a tündöklő kék égboltozat alá.

Mi más, ha nem a vágy a mit mi az ő kis viráglelkökben meg nem mérhetünk és meg nem érthetünk.

Micsoda türelmsétség lehet mindenfelé a föld alatt, a hol a tél hidegétől elgyötörtten milliárdnyi milliárd különféle élet bággyadoz. Talán a virágok meg a bogarak is úgy vannak odalenn, mint az ember a szobában. A mint elzajlottak a januári hó förgetegek s beáll a hóolvadás csöndje, odalenn a föld alatt is egyre azt sóhajtják: Jöjj el, jöjj meleg napsugár, bujjatok elő füvek, falevelek! Gyertek haza ti komoly szép golyák, ti vidám szép fecskék! Legyen újra élet, dal pompa és szerelem mindenfelé az ég alatt.

De a tavasz nem jön madárszárnyon. Valami szünet van a tél meg a tavasz között, valami szünet, a minék neve nincsen. Dz már nem tél és ez még nem tavasz.

A temető kész a feltámadásra, de a trombitás angyal késik.

A hó szelleme olykor erőltlen erőlködésekkel cselekszik, hogy megtartsa a birodalmát. A virágok szelleme pedig ridereggé vár a naggs domboldalokon az ég meleg segítségére.

Ezt az uralomváltozást nem látjuk, csak érezzük mindnyájan: mozgók és helybenállók, gondolkozók és öntudatlanok, ferek és zöldek — a földszinén, meg a föld alatt. Csak az érzés közös, az áhitozás, az epedés.

Ez a kis virágcsoport olyannak tesz nekem, mintha csupa anyátlan kis gyermek volna — a fekete föld kis gyermekei. Hiszen az emberfaj szülöttei is mind ilyen öntudatlanul jönnek a világra. Élni és élni! Ez az egyetlen törekvés. Miért? — nem kárdi azt a világra érkezett. Az az erő, a mely életre fakasztotta őt, csak fejlődni kíván, fejlődni minden áron! Mohón szivja magába a meleget, meg a táplálékot. Csak élai és élni, a hogyan lehet.

De ime mindenütt dermedt érzékellenlenség: kietlen pusztaság a földön, hideg részvétlenség a kéklő magasságban.

Mi célja lehet a teremtésnek, hogy életre kelti, előhívja, és a következő éjjelen megöli a fehér kis virágok millióit! — Nem tudom, nem is kérdezzem.

Csak nézem, zézem az őt kis hóvirágot, a mint sápadtan, elhagyatottan, lecsüggedt fővel állanak az érzéketlen rög mellett. A hogy a szél át-átsuhan raitok, föl-fölmegnek, és fázó fehér arcukat, mintha be akaénák takarni a leveleikkel.

Gárdonyi Géza.

85651

abban a hiszemben, hogy sikerült beneteket elbolondítaniok. Nevezeteket ti is. Nevezeteket ki őket. A mi Felső királyunk azt akarja, a mit a nemzet akar, mivel alkotmányunkat ismeri és tiszteli. Ha mi erősen akarjuk a függetlenséget, ő bizonyáa nem áll utunkban. Csak erős légy magyar nép: akkor független fogsz lenni! Igazat mond a költő:

(Arany János.)

És tudod, az erő micsoda? Akarat,
Mely előbb, vagy utóbb, de borostyánt arat."

Az új és a régi gárda.

Minél inkább közelednek az általános választások, annál jobban kidomborodnak az ellentétek az új és a régi gárda tagjai közt és annál szembetűnőbb a számra nézve túlnagy párt belső gyöngesége. Már is előre látható, hogy ez a párt veszít a legtöbbet a választásokon. Erkölcsi tekintetből jó hatással is lesz ez az országra, mert az erős ellenék jobban biztosítja a nemzetet a törvények betartásáról és a kormányhatalom sem lesz oly elbizakodott és vakmerő, mint Bánffy alatt.

Már az időközi választások is meggyőzték az ország közvéleményét arról, hogy a tere a szabadelvű pártban a volt nemzeti párt uralja, amely az eddigi választások alkalmával is leplezetlen őszinteséggel mutatta meg, hogy az ő embereit akarja mindenféle behozni a régi gárda tagjai ellenében. — A volt nemzeti pártiak inkább a néppártot támogatják a vidéken, mint a régi szabadelvű pártiakat.

Természetes, hogy a szabadelvű párt belső harcra az ellenzéki pártok malmára hajtja a vizet, s már is előre látható, hogy mind a három ellenzéki párt meggyarapodottan kerül ki a választási harcából. Maga a Kossuth párt legalább nyolczvan kerületben fog diadalmaskodni, bár nem lehetetlen, hogy a számuk százon is felül emelkedik. — A néppárt is behozza a Házba a maga 40—50 emberét, az Ugron töredék is számít vagy negyven mandátumra, ambátor a kisdé párt nagy vezérei ötven százalakra is kiegyeznének, mert — a mint tapasztaltam országszerte — az Ugron-pártnak nincs talaja. A függetlenségi magyar orthodox a politikai vallásában is.

Ezzel szemben a szabadelvű párt erősen megcsappan számbelileg is, de megtisztulni nem fog még sem, bármint erőlködnek is Apponyiék. Bizonyos, hogy legalább ötven Bánffy-párti frondeurt nem tudnak a kerületből kiturni.

Sőt inkább az a valószínű, hogy Apponyi Albertet turja ki a Bánffy-párt Jászberényből, ahol nagyon gyöngén áll a nemes gróf szénája, mióta Almássy Géza ny. főispán lépett föl ellene. Eddig ugyanis a függetlenségi szavazatok segítették diadalra Apponyit, s még így is csak alig győzött a múlt választáson is 88 szótöbbséggel. — Most azonban a függetlenségi szavazatokra épp oly kevés számíthat, mint a volt szabadelvű partiakéra. Esetleges bukása tehát nem lesz meglepetes.

A gyűlölködés és a természetes ellentétek szülte ellenségeskedés, most még csak a kerületben dühög, de a választások után feltétlenül kenyértörésre kerül a dolog. Beavatott politikusok jól tudják, hogy Széll Kálmán nem éri meg kormányelnökségének harmadik esztendejét, s nem telik bele öt

esztendő a parlamentben csak két párt lesz: liberális és klerikális. Ez utóbbi alkotja majd a többséget.

Valóságos crapás lesz Magyarországra, mert az erőszak és jogtiprás nem ismeretlen Apponyi pártja előtt sem. Kimutatták a fogsuk fehérét már most is, a választások előtt.

Szegedi.

Levél a hazafias zsidósághoz.

Debreczen, augusztus 31.

Ahhoz a zsidósághoz szólok, mely kesyerét véli veszteni, ha nem tart a kormánytal, ahhoz a zsidósághoz, mely még mindig nem látja be, hogy nyugalmat adó hazája iránt úgy róhatja le köteles háláját csak, ha segít megvédeni azt a hont, mely őt megvédte egykor. Ahhoz a zsidósághoz, mely nem veszi észre a létküzdelemben való félelmében, hogy az a párt, melynek segítésére nem józan esze, nem szive ösztönzi, hanem az áltekinély előtt való öntudatlan meghunyászkodás: ez a párt egy az osztrákok uralkodó elemével, az antiszemita párttal.

Ez a párt pedig nem segít rajtatok, honfitársaim. Minden érvelés helyett idézzetek csak emléketekbe a posványos Reichsrath posványos Schneiderének két esztendeje hangoztatott jelmondatát: Ausztrián s vele a birodalmon (ez alatt természetesen hazánkat is érti a jámbor) csak három dolog segíthet: Der Deutschen Rat, Der Slaven That, Der Juden Grab. Idézzetek emléketekbe, hogy milyen gyorsan lett szálóigévé ez a jelmondat, mely Ausztria politikájának fertőjét tartja elénk? Jusson eszetekbe, hogy vajjon tett, hogy mondotte valamitek kora magyar kormány, hallatszottak-e itt ott megbotránkozató szavak az illetékes körökben, lapokban? Nem; de annál inkább lehet észlelni mindazóta az antiszemitikushullámoknak a jobberősebb csapkodásait nálunk.

Vége is ez csak példa, melynek czélja korántsem a rettegetés. De ettől eltekintve fel nem foghatom, hogy mi az oka annak a szertelen meghunyászkodásnak. Végére is nem élünk ujkorunk első idején, hogy u Rousseaukra legyen szükségünk, kik lelkiismereti szabadságunk jogosultságát, s köteles megnyilatkozását hirdessék, kérjék, — követeljük? S nem vagytok ti sem a XVI. század korlátolt, tulfanatikus népe, mely a tekintély békiyóit még nem birta levetni.

De én megmondom. Féltetek.

De most feleljetek őszintén. — Nem igaz e, hogy e félelem oka csak a belétek oltott megszokás, csak az, hogy a többséget a kormány mellett látjátok s azt hiszitek, hogy léteket lesz fenyegetve, ha nem szavaztok a kormány-párt jelöltjére?

Mert ide értünk végre is! A magyar zsidóság háromnegyede a kormány pártján van. Annak a zsidóságnak háromnegyede, mely negyvennyolczban csapatosan küzdött Kossuth apánk zászlója alatt, mert a zürzavaros időkben nem láttatok settenkedni,

fenyegetni a tekintélyt, az államhatalmat jelképező kormány szigorát, melytől ti létetek vagy pusztulástokat várjátok.

Csalódtok. Az a negyedrésnyi töredék, mely nem hódol a megfélemlítés bálványának, ez a kis frakció él, virágzik, érvényesül és tiszteletnek örvend.

Vége is mi akadályoz benneteket abban, hogy a függetlenség elveit hirdethessetek? Vallásotok nem; — az a szabadság megváltás vallása. Társadalmi állásokot talán? Ah ez nem; az antiszemiták legfőbb kifogása, hogy „befurakodtatok” már köztisztviselésekre, mindenféle s társadalmi pozíciókat oly biztos, oly fényes, hogy elvetek szabad hangoztatása csak emelheti azt, de meg nem döntheti.

A kormánytól pedig ne felejtetek. Ez csak nektek mumus, mely sohasem szeretne ausztriai állapotokat teremteni, legalább oly nagy zajjal nem, mint a sógorék tették. Ha pedig talán ilyes szándéka volna, s hosszas hamubartatás után kipattana a szikra, akkor is ráértetek megijedni, félni pedig sok-sok időtök van. Ausztriában mindenha nagy volt a zsidóellenesség, s ma Ausztriában több a zsidó, mint hazánkban.

Gondoljátok meg, hogy hazatadó hazátoknak akkor adóztok igazi hálával, ha a 48-as zászló alá tömörültök. Nagy, nagy erkölcsi diadal volna, mely a függetlenség diadala mellett rátok vetne legtöbb s legszébb fényt.

Igazat mondtam csak. Zsidó vagyok magam is. Tisztelem szeretem vallásomat mert az a szolgaságból való felszabadulást hirdeti a világ minde népének. Csak maga a „választott nép” akarna hát örökké hazánk szolgasága mellett küzdeni? Legyen végre minden zsidó csakugyan „öntudatos” és ne fojtsa el gyáván legigazabb érzéseit. Akkor én is büszke leszek rá, hogy zsidónak szültem.

Hakkabaous.

Választási poézis.

— Kortes nóták H.-Böszörményben. —

Valamikor nagy szerepet játszottak követválasztási harcainkban a kortes nóták. Ma már ezeket is raktárilag liferálják, mint a kortes tollakat, jelvényeket.

Itt-ott azonban akadunk még jó fajta kortes-nótákra, a mik eszünkbe idézik a fokos fénykorának hasonló produktumait.

Megcsillan ezekben a magyar nép humora, van benne guyy is, satyra is. Hiba volna megharagudni értők.

Ártatlan klapáncziás tréfák ezek, habár prózában elmondva még gorombaságnak is vehetnők.

Hogy e szerint értékeljük a magyar kedély ezen megnyilvánulását: ime bizonyosságát itt közöljük a h.-böszörményi kormány párti kortes nótát:

Követválasztás lesz Októberbe,
Két tábor áll majd egymással szembe,
Az egyik jobb, a másik balpárti,
A jobb párt nyer, meglássa akárki.

Fel barátim, fel hát a csatára,
Elvi herczot vivunk nemsokára;

Győzni dicső, de halni se szégyen*)
Azért jelszónk mindig győzni légyen.

A balpártnak ügyvéd a jelöltje,
Ő sem különb mint volt az elődje;
Isten őrizi majd az irodáját,
Itt is, ott is töltene tárczáját.

Mert ez a fő, nem az ország dolga,
Egybe se bizz' ki magát feltolja,
Igerhet ő hideget, meleget,
Nagyot nevet, ha bolonddá tehet.

Sem tekintély sem, befolyás nincsen;
Mije van hát, hogy rajtunk segítsen?
Czifra szóval ugy se sokra megyünk,
Nem lesz nekünk Benedek követünk.

Degenfeld Pál higgadt, komoly ember,
Megvan benne mind, ami nekünk kell,
Hazafiság, tekintély, befolyás,
Ő lesz a mi képviselőnk nem más.

Tanulhattunk eleget a multból,
Mit se kaptunk a sok ígért jóból,
Mondva csinált hazafiak voltak,
A kiket idáig a nyakunkra toltak.

Megmutatjuk, másképp lesz ezután,
A jobb oldali is csak magyar ember tán?
Benedek ur nekünk hiába kiabál,
Követünk lesz mégis goróf Degenfeld Pál.

No, de nem maradtak adosok az el-
lenzékiek sem s eddigelé már két nótával
felelték a kormányparti rigmusra.

A 48-asok nótája a következő:

I.

— A Kossuthi nótára. —

Kossuth Ferencz a vezérünk,
Ő üzenté azt minékünk:
Böszörményi hű polgárok,
Mind egy szívvél kiáltatok:
Eljen Benedek!

Mint Boeskaí utódai,
Nem tudunk mi tanyért nyalni;
48-as a mi zászlónk,
Függetlenség a mi jelszónk:
Eljen Benedek!

Szabad hajdu, ha magyar vagy
Ez a zászlót veszni ne hagyd;
Ezt az Isten igazsága,
Nemzetünknek boldogsága
Eljen Benedek!

A mi zászlónk azért lobog,
Kinek -zive velünk dobog;
Nem mágnás ur kell minékünk,
Benedek lesz a követünk
Eljen Benedek!

II.

Arra a nótára: „Jaj de magos ez a vendégfogadó.”

Böszörményi mameluk-nyáj vigan van,
Grófi tanyért nyalogatnak boldogan.
Parolázik velök a gróf kegyesen,
Meg is mossa rá a kezét sebesen.

Mágnás urak csak gögösön henyélnek,
Mit tudják ök, hogy mi fáj a szegénynek?
Nem törődnek ök a néppel s bajával,
Csak a magok kiváltságos rangjával.

Gróf Degenfeld szolgabíró korában
Térdig gázolt szabad hajduk jogában;
Most is szidja a hadházi testvér nép:
Kimutatta ott a foga fehérét.

Grófi kézben a Boeskaí zászlója:
Szolga jelvény, melylyel jogunk tiporja.

) Ugy látszik előre érzik sorsukat.

Nem kell nekünk a grófi rang, befolyás,
Hogyha elve nemzetrontó, nyavalyás.

48-as a mi pártunk jelöltje,
Az igazság bátor szavu védője.
Sutba bujhat a grófoeska mellette:
Benedek lesz kerületünk követje.

NAPI HIREK.

Istentisztelet.

Holnap vasárnap a következő sorrendben tartatnak meg: Nagytemplomban: Szabó Bertalan s. lelkész. Kistemplomban: Biró János s. lelkész. Újtemplomban: Sáfrány Lajos s. lelkész, Ispotálytemplomban: Kovács Zsigmond s. lelkész.

Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Smid István segédlelkész tart istentiszteletet.

A tanács és a színház.

Napok óta a leglázasabb türelmetlenséggel vártuk a városi tanács döntését a színház bérbeadása tárgyában. Napok óta türelmetlenül lestük a csütörtöki napot s ezzel együtt a csütörtöki rendes tanácsülés eljöttét. A sivatagban elfáradt vándor kimerült szervezetre sem hathat oly közvetlenül a pihenés közelgő ideje: mint hatott a mi éjjel-nappali robot munkában senyvedő idegeinkre az a tudat, hogy végre valahára bekövetkezik az a döntés, mely — reméltük — a közönség kívánságát teljes mértékben ki fogja elégíteni. S mi történt? Tulajdonképpen nem történt semmi! Semmi különös, mert a befolyás és barátság még jobban megszilárdult! Hogy az általánosságból a részletekbe jussunk, ismételjük azt a régi és naponként megújított hírünket, hogy a színház bérletének kérdése a csütörtöki rendes tanácsülésre halasztatott a hétfői ülésről. Azonban a csütörtöki tanácsülésen — mint azt jeleztük — az előadó indítványára azért, mert a tanács szavazattal bíró tagjai nincsenek mind jelen, az elnöklő polgármester azon indokolásával kiegészítve, hogy ő, mint elnök ezen ügy tárgyalását még nem tűzte ki a színház kérdése a jövő hétfői tanácsülésre halasztatott. S talán azért, mert az ügy nem volt még eléggé előkészítve? — Dehogy! hiszen már hétfőn az előadó referálni szerette volna! — Vagy talán azért, hogy a jelenleg szabadságon levő egy szavazat, mely nem lehetett jelen, míg a többi tiz szavazó ott volt, megvárassék? Oh nem! Hanem — csak azért! Ez az tekintetes Tanács, a mit magyarán nem kívánunk, de nem is lehet. Csak egy röpke szót: a z é r t. A közönség — az a jó tömeg, mely a színház után töri magát néhány éve, az a csak — smidőn ez a hallgatásra ítelt csak szólni merészel, — s szava egy-két urnak fájdalmas, — s mikor a közönség igényeit kielégíteni hivatottak ezen fájdalmas felajdulását hallgatva, — a csak kívánságának nemcsak ügyelegt nem tesznek, de azt teljesen ignorálják, s ha kérdjük: miért, a felelet ismét: azért. Még a híres Cicero ékesszól-

ása és logikája sem tudná a csütörtöki tanácsi elhalasztást indokolni — mert ő is a közönségért volt — s nem a közönség ő érte. Elmultak már az önkényuralom napjai, s a barátság szent fogalmának megvevése a loyolai jezsuita elvet nem indokolja. Azonban bizunk a Tanács bölcsességében, — tudjuk, hiszen minden lépten-nyomon hangoztatják, hogy a tanács tagjai csak a vár s, s vele együtt a közönség érdekét tartják szem előtt, s mindent ezek jól felfogott érdekében tesznek. Tudjuk, hogy szilárd gondolkozási férfiak ök, kiket hivatalos teendőikben a barátság köteléke nem gátol s nem kényszeríthet arra, hogy mint a közönség képviselői épen a közönség kívánsága s őheja ellenére a hétfői ülésen Komjáthynek adja a színházat.

A jogakadémiából.

A debreczeni ev. ref. jogakadémián az 1900—1902-ik tanévben kiténtetéssel tették le az első alapvizsgát: Barabás Andor, Goldman Armin, Imreh Sándor, Lindeufeld Eoltán, Szekely Endre es Vida Zoltán joghallgatók. A második alapvizsgálaton, valamint a jog és államtudományi államvizsgálaton senkisémm képesített kiténtetéssel.

A hétfői tanácsülés meghívó

Minden kommentár nélkül közöljük a következő meghívást:

M e g h í v á s.

Debreczen szab. kir. város tanácsának 1901. évi szeptember hó 2-dik napján azaz hétfőn d. e. 10 órakor a városháza nagy tanácstermében tartandó rendes ülésére.

Simonffy Imre

kir. tan. polgármester.

T á r g y a k: Folyó ügyek s közöttük a színházi igazgató választása.

Elhunyt tanító.

Kapéry Károly nyugalmazott ev. ref. tanítónak f. hó 31-én, életének 50-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Földi részei szeptember hó 5-én, déltán 3 órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint, Egyháztér 18-ik számú háznál tartandó rövid ima után, a Czegléd-utezi temetőbe örök nyugalomra helyeztetni.

Hirek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli allami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Nagy László—Hauszner Anna, Kántor Mihály—Dekmár Erzsébet, Fux Ignác—Grünbaum Katicza, Kepes Sándor—Zafier Eszter. Összesen 4 pár. Ugyanezen idő alatt a következő halálozási eseteket jelentették be: Kovács József: 44 éves önálló fazekas hási-hagymáz, Győrösi Róza 8 hónapos csecsemő tudó és bélhurut, Tóth József 11 hónapos csecsemő tudóhurut, Fogarasi Ferencz 16 hónapos csecsemő bélhurut, Varga János 73 éves önálló ács elaggulás, Nagy Mihályné született Vas Julianna 68 éves háztartásbeli szívbelhártyalob, Kerekes József 6 hónapos csecsemő bélhurut, Kath Herman 44 éves ruhakereskedő ütérlemeszedés, Puskál Julianna 44 éves házi cseled idült veselob, Nagy Imre 10 hónapos csecsemő bélhurut, Jenei Ferencz 3 éves gyermek torokgyík, Erdei János 18 hónapos csecsemő bélhurut, Deák Ferencz 9 hónapos csecsemő bélhurut, Kaszás Eszter 23 éves házi cseled tudóvész, Hajdu István 2 napos csecsemő

veleszületett gyengeség. Tolvaj Julianna 71 éves svegenyházi ápolit elagulás, Ozga Katalin 32 éves háztartásbeli tüdővész. Kecskés István 54 éves napszámos tüdőgümőkór, Twardos Lajosné született Hornyák Erzsébet 29 éves dohánygyári munkásnő hashartya gyuladás és 2 halva születés. Összesen 21. — Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 37 születési eset (köztük 20 fiú 17 leány) jelentetett be, úgy a születési esetek 16 al multak felül a halálozási eseteket.

A debreczeni Kereskedő-Társulat

tanintézetében úgy a Felső Kereskedelmi Iskola, valamint a női kereskedelmi Tanfolyam növendékei az 1091-2. tanévre szeptember hó 1-3 napjain iratkozhatnak be, d. e. 9-12 órákban az ifjak d. u. 3-5 órákban a nők.

A Petőfi dalkör mai estélye.

A „Petőfi-dalkör“ ma este 1/2 8 órakor kezdetét veendő dal-zene szavalat és tánczszal egybekötött és a nagyérdemi vigadóban tartandó nyári estélyére nagyban készülnek a dalkör tagjai és különösen a nemes mulatságot kedvelő fiatalok. A műsorban mint kiemelkedő pontot említjük meg az egykori híres debreczeni cigányprimás K. B a l á z s Kalmán szerzeményét az új városi nótát, melyet Alföldy Béla, a dalkör-volt karmestere írt át zongorára és férfikarra és a Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedő kiadásában épen most jelent meg a zenepiaczon. Ezen kedvelt népdalt ma mutatja be először a dalkör nyilvánosan a nagy közönségnek. — A M é s z a r o s Karoly joghallgató vizsgálata is egyik kedves pontját képezi a műsornak. A D a j n a Bandi gordonka játéka helyett azonban — mivel őt jelenlegi tartózkodási helyéről Budapestről sürgönyileg hívták meg Bécsbe, F a r k a s Joska jeles cimbalomművésznök fogja a közönséget játékaival gyönyörködtetni. A d a l k ö r előadandó darabjai és M a g v a r y T e s t v é r e k ösmert kitűnő zenekara egészítik ki a műsort, mely után táncz következik, mire már oly régóta vágyunk a dalkör ifjú lelkes tagjai. Az estélynek minden körülmények közt meg tartását hirdette a rendezőség — tehát rossz idő esetén is — de úgy látszik, hogy a kétnapos esős idő után kellemes, nyári estét kapunk.

A színház, mint üzlet.

Most, hogy nálunk a színház kérdése oly aktualis, érdemesnek tartjuk a közlésre azt a néhány talált megjegyzést, mely a Pesti Naplóban olvasható a vidéki színházakról és az igazgatókról. — A ezikk iroja (Kóbor Tamás) többek közt ezt mondja: Milyen rossz vidéki színészek lenni, — csak úgy török magukat szegények Budapest után ha ugyan nem a darab kenyér az, a mi álmaikat hevíti. Emellett pedig nagyon jó magát utána a sok pesti ember, színész, újságíró, szépiro, fotográfus és kukoricza-agens. Az idén valóságos steppel chasszeban hajszoltak egy-egy konzesszió után, akár ha totalitör működött volna. Akinek valaha valami dolga akadt a színháznál, már vidéki igazgatóságára aspirált. Miért? M e r t b i z o n y a r á j ó üzlet. Erre vall legalább, hogy minden színész újságíró m ö g ö t t figurál egy-egy p é n z e m b e r i s. — Mikor pedig a vidéki színészet nyomorog, a vidéki tirectorkodás pedig kívánatos stállum, akár a patikazog, akkor igen-igen bajos nem arra következtetni, hogy a direktorok kizsákmányolják a színészetet, még pedig némikeppen a színészek rovására is. Így ta-

pasztaljuk ezt a gyári vállalatoknál: a gyáros hizik, a munkás koplál. S meglehet, hogyhá a munkás nem koplalna, akkor a gyáros sem hiznék. De kérdés: muszáj-e a gyárosnak hiznia? Pláne a színészdirektor-nak, a ki nemzeti misszió és vigéki színészet fontartása czinén mindennemű kedvezményt és szubvenziót rak zsebre. De régen beszéljük mi ezt az igazságot.

Komjáthy is c s a k mint üzletet fogja fel a színészetet s ő is zsebrerakja a sok kedvezményt s szubvenziót, meg a közönség filléreit. Mig Makó — a belügyminiszter is igazolta — nemzeti és kulturmissziót is teljesít.

A „becsületes“ megtaláló.

Schwarz Davidné nádudvari asszony tegnap a vasutnál elvesztette pénztárczáját. Botos rendőrőrsparancsnok nyomozott az ügyben s hosszas kutatás után kinyomozta, hogy a pénzt egy pinczer találta meg. A pinczért felkereste, ki felszólítására átadta a pénzt.

Elveszett ékszer.

Dr. Kemény Mórné vasárnap délután a Simonyi uti fasorban elvesztette egyik fülbevalóját. Az elveszett ékszer három karatos gyémánt fülbevaló, melyben egy kilemez és egy három milliméteres szeder alakú aranyba foglalt gyémánt van. A nagyobbik gyémánt a fülbevaló alsó a kisebbik a felső részben van, a kettőt egy arany rud köti össze. A fülbevaló értéke ezer korona. Valószínű, hogy a szerencsés megtaláló más városba zónázott vele, hogy ott értékesítse. — A rendőrség különben tegnap több mint hetven város hatóságával közölte az ékszer részletes leírását. Dr. Kemény Mórné annak, aki az ékszerre vonatkozólag felvilágosítással szolgál — 100 korjutalmat ad.

Carmellini a Bikában.

Carmellini, a híres bűvész, ki a Hungáriában tartott a napokban bűvészeti előadást, ma és holnap este a „Bika“ szálloda fedett udvartertjében tartja meg bűvészeti előadását. A közönség bizonyára nem mulasztja el az alkalmat, hogy kellemes estét szerezzen s felkeresi Carmellini előadását.

Anerfny.

A magyar gázizzófény-részvénytársaság a mai nappal a izzótestek árat leszállította és azokat ugyanazon árak mellett hozza forgalomba mint Ausztriában. A társaság, melynek szabadalma még 1909 évig érvényben van, önszántából határozta el ezen intézkedését, hogy ezzel is tanúsítsa előzékenységét a gázfogyasztó közönséggel szemben.

A gyomor betegségek igen különböző rossz indulatu formakon mennek át, különösen ha jelentéktlenebb gyomorbajok ellen mit sem használunk. Ilyenek ellen mindég kellene valami házi szert kéznél tartani. Kitűnő hatásnak bizonyult e tekintetben Dr. Rosa balzsamja melyet Fagner B. gyógyszertára Prágában 203. III. készít. Kapható minden gyógyszerárban (Lásd a hirdetést.)

Előleges értesítés.

Kontsek Géza, nagy fűszer és csemege kereskedő, lapunk utján értesíti a nagyérdemi közönséget, miszerint üzlethelyiségeit s összes raktárait f. év. november havában az újonnan épült szomszédos Kardos féle házba (Kardos és Bosznay üzletközt) helyezi át.

Nyilatkozat.

A Szt.-Lukácsfürdő forrásvíze kellemes ízű üdítő ital (ugy tisztán mint borral vegyítve), tapasztalatom szerint mindazon esetekben, melyeknél szénsavdus vizek javulva vannak, a szervezetre jótékonyan is hat. Dr. Bokor Gyula, gyakorló orvos, a „Budapest“ főorvosa, Budapest, VII., Kertész-utca 43.

Tisztelettel kívánom értesíteni a cimbalom tanuló öhajtókat, hogy a szünetidőre is elfogadok tanítványokat, kezdettől művészi fokig, tetszés szerint, úgy szintén a legalaposabb s legisztaabb cimbalom hangolásokat elfogadom. Lakácom Széchenyi-u. 8. sz. Értekezhetni lehet déli 12 óra után minden nap. Teljes tisztelettel Vad István.

Nyilatkozat.

A szolyvai gyógyvíz kitűnő hatásáról számtalanszor meggyőződtem.

Dr. Bruckner Ernő

Debreczen.

A szolyvai ásványvíz kitűnő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

A Munkás Dalegylet utazása.

Irta: Kerékgyártó József.

Folytatás.

A vasárnap reggel nagyon is gyorsan felvirradt reánk, mert előtte való este úgy összebarátkoztunk a kassai, löcsei s még egy pár dalárda tagjaival, hogy igazán korán találtunk hazamenni a Forgács-palotába. Hanem hiszen ez sem baj, több is vészett Mohácsnál.

A napirend a székesegyházban tartott nagymisével kezdődött meg, melyen a budai dalárda valódi művészettel adta elő a Volkmann-féle misét. Azután a kassai testvéregylet 30 éves jubiláris közgyűlése, melyről legyen elég annyit mondanom, hogy az minden ízében teljesen sikerült, zászlójuk is több igen szép szalaggal gyarapodott. Egy órákor közebed volt a Schalkház-szálló nagy éttermében, melyen a díszelnökök s Kassa notabilitásai is résztvettek. Kedves meglepetést szerzett itt a város, midőn a peccenyéhez kitűnő magyar pezsgőt bontatott fel s ennek gyönyörű habjai láttára megindult a felköszöntök sorozata. Rendkívül zajos hatást ért el Rákosi Jenő, ki az ő szellemes modorában Bubits püspököt köszöntötte fel. Rákosi ugyan már előtte való este, a szerenad alkalmával is mondott közkívánatra egy minden ízében talpraesett díkeziót, délelőt 10 órákor pedig a K a z i n e z y e m l é k t á b l a leleplezésekor az ünnepi beszédet tartotta, a dalárok dörgő éljenétől meg-megszakítva.

Félnégy órákor megkezdődött az egyletek kivonulása a Széchenyi-ligetbe, hova már dél óta ezrével vándorolt a nép. Az összkarokat körülbelől 2000 dalárdista énekelte s a 9 pontból álló műsört, melynél a 34. gyalogezred zenekara is közreműködött, minden számmal éljen- és tapsvihar kísérte. Összeloadás után a sátrakban kiszolgáltattott uzsonna elfogyasztása következett amerikai mód szerint, t. i. hosszú asztalok

voltak megrakva sonka-, szalámi-, nyelv- és sajtadarabokkal, kenyérral és sörrel, melyekből aztán kiki tetszése szerint lakmározhatott. Nem tudom, ki nevezhette el Kassa város ez ajándékképpen adott uzsonnáját „amerikai”-nak, de szerintem tévedett, mert ez az az ősrégi magyar vendégség, mikor a szíves házigazga előszedte az étel-italfélét, hozzátessékelte vendégét, hogy fogyaszsa el egészséggel. Akármint nevezték is el, jó volt az étel is, ital is, minek bizonyosága, hogy mire a diszközgyűlést Bubicus püspök bezárta s a nyert díjjal hazamentünk, otthon volt az egész egylet, élénk izgatottsággal várva az eredményt.

Hűten lőnnék történetirői tisztémhez, ha említés nélkül hagynám, hogy az allegorikus kürtöt, melyet talán bőségszarvának is nevezhetnénk, azonnal fölszenteltük egy kis jó borral, egymás egészségére, az egylet fölvirágzására és a tagok egyetértésére üritvén belőle pár kortyot. Ezt már nem hagyta szó nélkül az „Egyetértés” egyik jelenlevő képviselője, Pogány mérnök sem, kijelentvén, hogy ha eddig velünk együtt türt és szenvedett (?) örömmünkben is részt kíván venni, aztán szípkázó elme-éllel buzdította a nőket a dalegylet pártolására.

Sajna, de való, hogy a tiszteletünkre rendezett táncmulatságon már csak kevesen vehettek részt közülünk, mert pl. minket a mi szíves házigazdánk, az irodalmi működéséről is széles körben jól ismert T a t t a r c s i k József egy kis bucsupohár mellé hívott meg s a tokaji asszu mellett és után nem éreztünk magunkban bátorságot a további szereplésre.

Ezzel le is zárom a kassai naplót, mert hétfőn már zónáztunk tovább.

Boldogok és büszkék lehettek ti, Kassa város polgárai és leányai, hogy olyan pazar érdeklődéssel, lelkes hangulattal, gondos és kedves vendégszeretettel láttátok el az ország dalosait, mely feledhetetlen kedves emlék gyanánt fog előttünk lebegni sokáig, sirunk bezártáig s azontul is mesés legendaként fog továbbra élni . . .

Hétfőn reggel 5 órakor már ismét mozgó otthonunkban vagyunk. (Értsd a telepakkolt vasuti kocsit!) A hivatalos program véget ért, most már saját tetszése szerint mehet kiki, a merre kedve tartja.

Hanem úgy látszik a számunkról, hogy nagyon sokat elriasztott a továbbutazástól a „Bánkó”, vagyis az ottani kis hegymászás, mert ime csapatunkból mindössze 23-ma maradtunk.

A kanyargó Hernád mentén, hidjain kapaszkodik, prüszköl vasparipánk mindig magasabbra, mintha keskeny lenne neki odalenn az országut, két ízben is hosszasan fűtyöl az ördög masina, pedig nincs állomás közelben sehoh. Az egész vonaton végigzug a jelszó: „Be az ablakokkal!” s a következő pillanatban koromsötétség vesz körül bennünket, Darab idő mulva kezd előttünk derülni a világ s mikor végére érünk az alagutnak, jóleső örömmel tekintünk szét a napsugaras vidéken.

Pár óra mulva közeledünk a hegyóriásokhoz, melyek már régóta integetnek felénk ködszínű fejükkal. Feltáru előttünk a gyönyörű fensík, a Poprad völgye. Vonatunk síkegyenes lapályon halad, széléből jobbfelől mint óriás királyok merészen szöknek föl a Magas Tatra csucsai. Alul sötét fenyesek dus bársonytömege burkolja a hegyek lábát, majd vékonyodik, ritkul a takaró, borókafenyő és esenevész növényzet, moha s egykét fűszál változtatják egymást, míg fönt kopaszon merednek az irdatlan sziklák. „Elfárad a szem is, mire odaér!”

Folyt. köv.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Ereckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Móríc Pál. 33.

Ezt még senkitől sem hallottam, azért bátorokdram megjegyezni egy szót:

— Tisztelet s becsület kegyelmednek sergeant ur, mondám nem akarom meghazudtolni. Mindamellert megemlítem, hogy ép az imént a pionier Nerlinnel ittam egy pohárka italt, ő az elmúlt éjszaka a generálishez volt vezényelve küldöncz szolgálata-ra és ezt a dolgot mégsem említette előttem.

A sergeant nagyot kacsin, mondá:

— Nem értesz te ahoz rekrutafiam.

Lásd, most minden mozog, minden pezseg: . . . Hát én érzem is, hogy ő itt van. Hisz máskor mindenki lusta, zhibadt itt. Most pedig lásd ott lent is azokat a lovas-küldönczöket, mint vágatnak, mint viszik a parancsot minden irányba. Egész újraéledt minden, Várd csak el fiam az első tánczot, várd, meglátod, hogy ezek a kaizerlickok meg kozákok nem fogják messzelátó csövel keresni a császárt, hogy nálunk van-e? Mindjárt megérezik anéikül is.

A sergeant kaczagva beszélte ezeket, miközben a hosszú, nagy bajusza csakugy rezegett bele.

Valami balsejtelem nyilalt a szívembe, hogy valami szerencsétlenségnek nézek elébe, mindamellert erőltetem a vidámságot.

A sergeant tényleg eltalálta a szög fejét, Mert még ez nap megmozdultak a csapatok. Délután három órakor már mozgásban voltak a város körül táborozó csapatok. És öt óratájt mi velünk is fegyvert fogattak. Ugyanekkor a marsall, a moszkvai herceg is bevonult a városba, egész tömeg löhátas tiszt és generális kísérete, a teljes törzskar. Majdnem ugyanekkor lovagolt be a ezitadellába Souham generális is. Hatláb magas szürke, bronzszínű katona, a ki a piactéren megvizsgált bennünket. És hogy mindnyájan meghallhattuk, harsány hangon így beszélt hozzánk:

— Katonák! Ti fogjátok a harmadik hadtestt avantgardjának az egyik részét képezni! Hát jól eszetekbe tartátok, hogy francziák vagytok. Eljen a császár!

— Eljen a császár! utána oditottuk mi is, mint a menyörgés, úgy morajlott el a mosszeségbe ez a lelkes kiáltás, melynek az erejét még a piactér visszverődő visszhangja is növelte, nyujtotta.

A tábornok Czapfel ezredessel ellovagolt.

Ez éjszaka felváltottak az ezredünket. A hesszeniek vonultak be a helyünkre, mi pedig a tízes huszárezreddel és egy bádeni vadással elmarsoltunk Erfurtból. Már hat-hét óra tájt Weimar-város előtt állottunk. A felkelő nap beragyogta a kerteket, templomokat házakat, valamint jobb oldalról azt a régi kastélyt.

Itt a helyszínen letáboroztunk. A huszárság pedig mint elővéd belovagolt a városba. Úgy kilencz óratájt lehetett az idő, miközben mi a fröstököt főztük, hirtelen a távolból puskaropogás dördült meg. Az országuton ugyanis a mi huszárságunk orosz huszárokkal akadt össze. Tehát megtámadták egymást, eközben ropogott a pisztoly. Hanem mivel messze történt az összecsapás mi nem láttuk ennek az ütközésnek a lefolyását.

*) A francziák előtt az osztrák katona volt a kaiserlick.

A mi huszáraink valami egy óra mulva ügettek vissza. Két embert veszítettek az összecsapásban. Ezenképpen kezdődött a hadjárat.

E helyen öt napig táboroztunk, mely idő alatt felvonult az egész harmadik hadtest. És mivel mi képeztük az elővédet, tehát mi Szuleza és Wartha irányában előre vonultunk. Mert fel-feltűntek a kozákok, de mindig lőtávolságon kívül. Mentől inkább huzódzott előlünk ez a nép, annál inkább növekedett a szilaj kedvünk. Engemet már bosszantott is a Czebede folytonos zsörtölődése.

— Hát már mindig szaladnak ezek a kozákok? Hát már sohasem állanak meg előttünk?

En más véleményen voltam, mert így gondolkozék:

Ugyan már mit kívánhatnának annál jobbat? Had szaladjanak, akkor legalább küzdés nélkül miénk a diadal.

De végre mégis megállapodtak egy meglehetősen széles és mély folyónak a tulsó oldalán, ahol még egész sereg kozákokat láttunk. Valószínűleg készek kaszabolni is, ha ezt a folyót veszítünkre átlépünk.

(Folyt. köv.)

Nyiltér.

Felejtethetlen férjem gyászos elhunytá alkalmából a benső részvét oly számos jelét kaptam, hogy azt egyenként megköszönni teljesen lehetetlen.

Fogadják mingnyájan ez uton legőszintébb köszönetem kifejezését.

Özv. Katz Hermanné.

A legjobb és legegészségesebb
ü d i t ő - i t a l,
amely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyületeket ad: a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
legítésközvetítő
SÁVANYU-KÜV

Ittje a szomjat, hűt és felfrizit egyaránt. A legjobb
már a nyári hőség tikkasztó hatás ellen.

Minden külföldinél jobbak!
és olcsóbbak!
a „**Debreczeni vasöntöde**
és géplakatosság”
aranyéremmel kitüntetett
kutszivattyui, borsajtói és
szőlőzuzó gépjéi!

Eladás egyedül a gyártelepen:
Péterfia végén a hadházi-utczában.

Tőkepénzesek kerestetnek több ipar vállalatok létesítéséhez és szabadalmazott cikkek gyártásához. **Kövés tőke befektetéssel nagy haszon érhető el. Veszteség teljesen kizárva.** Bővebbet **Rácz Béla** kereskedelmi irodájában Nagytemplom mellett, Egyháztér 3. Péterfia felől.

Tőketörlesztés kölcsönök betáblázásra 1000 frt. után félévkenként tőke és kamattal 27 frt 25 kr. fizetendő. Személy hitelre földbirtokosok, 800 frton felüli fix fizetéssel bíró hivatalnokok, katona tiszték, 500 frton felüli nyugdíjasok részére 15 évre.

Részlet fizetésre butorok, arany, ezüst ékszerek, gépek, sőt ház és szőlő ingatlanok is.

Kereskedők részére áru cikkek, italok stb. szállítása, hitelek kieszközlése. Per esetén egyezkedéseket, árveréseket megakadályozását elintézi **Rácz Béla** kereskedelmi irodája Egyháztér 3. Péterfia felől. Nagytemplom mellett.

Iskola könyvek

az összes iskolák részére **félárban** kaphatók

Weingarten Mór

antiquar és könyvkereskedőnél

BUDAPEST, VIII. Kerepesi-ut 57. (Luther ház.) Ugyanitt mindennemű iskola könyvek a legmagasabb árban vétetnek vagy becséréltetnek.

Artézi és szivattyús kutak

furására községek, gyárak, gazdaságok és magányosok részére jutányos feltételek mellett ajánljózik

Guró Lőrincz

kuturómester és vállalkozó, ki 15 év lefolyása alatt 200-nál több sikerült furtkutat létesített. Megrendelések címre: **Debreczen, Varga-u. 20 sz.** intézendők.

Több száz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás
Legyen mindennapi italod!
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

8277-1901 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Salamon Albert végrehajthatónak Szöllösi Mátyás elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tvszék a derecskei jbiróság területén levő következő ingatlanokra u. m. : 1-ször a tépei 122 sz. tjkvben A I. 11. 13. 14. 18. sor. 746. 1027. 1229. és 1513/b hrsz. szántó és kaszáló földekre 818 kor. 2. a Tépe 122 sz. tjkvben A II. 1. sor 154 hrsz. házas belsősegekre 562 kor. 3. a tépei 122 sz. tjkvben A + 2 sor 330/b. hrsz. szőlőre 216 kor. végül 4. a tépei 122. sz. tjkvben A + 3. sor 2049/c. hrsz. adómentes felosztott legelőre 4 kor. ban megállapított becsárban mint ezennel meghatározott kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltétvén, annak foganatosítására határidőül **1901. é. szept. hó 7-ik napjának d. e 9 órája** Tépe község háza termében kitézetik.

A kikiáltási a fent irt becsárak azonban az árverésre kitétt ingatlanok szükség esetén a kikiáltási áron alóli is elfognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban letenni avagy az 1881. LX. tk. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál és Tépe község házában tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben a királyi tvszék mint telekkönyvi hatóságnál 1901. jul. hó 18. napján.

Harsányi Gusztáv
kir. tvszki bír.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerertárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ebesi artézi víz a legjobb legégszegesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Kossuth-u. 42 számú új emeletes ház jutányos áron eladó, esetleg egy kisebb ház vagy földbirtokkal elcserélhető.

2 deák teljes ellátásra

elfogadtatik intelligens családnál, hol gondos felügyelet és jó nevelésben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban.

Templomülés a debreczeni Deák Ferencz-utcai izr. templomban középhajó 3 ik pad, 1. sz. sarok ülés örök áron eladó, vagy a folyó évre 40 frtért bérbe kiadó. — Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Érmelléki bor Nagy Kágyai Kiss Albert ur termelése, új szállítmány érkezett. Árúsitja Várray János fűszerkereskedése (Rákóczi) Meszena u. sarkán 1 liter 36 kr. Megrendelhető nagy mennyiségben is, szállítva a termelő pinceszéből.

Egy esinos uri lakás

3 szoba előszoba, konyha és hozzá tartozó helyiségekkel Csokonai u. 5 sz. a. kiadó. — Értekezhetni a tulajdonossal.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

orvosi kitünőségek által mint dr. **Braun** tanár, udv. tanácsos, dr. **Drasche** tanár, udv. tan. lovag dr. **Kraft-Ebing** tanár, udv. tan., dr. **Monti** tanár, lovag dr. **Mosetig-Moorhof** tanár, dr. **Nuesser** tanár udv. tan., dr. **Schauta** tanár, dr. **Weinlechner** tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congresszus **Róma** 1894. IV. Gyógyszerész és vegyészeti congresszus **Nápoly** 1894. Kiállítás **Venedig** 1894. **Kiel** 1894. **Amsterdam** 1894. **Berlin** 1895. **Páris** 1895. **Quebec** 1896. **Turin** 1898. **Quebec** 1897. **Canea** 1900. **Nápoly** 1900. **Páris** 1900.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, úra élesztő szer kiváló ize miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vétetik. **Uvegekben 1/2 liter á K 2.40, 1 liter á K 4.40** árusittatik minden gyógyszerertárban.

Serravallo gyógyszerertár Triesztben.

Özy. Katz Hermanné

ez uton tudatja, hogy boldogult férje által alapított és 20 éven át vezetett

férfiruha és szabóüzletet

változatlan módon folytatja és az eddig nyilvánult általános bizalmat és pártfogást továbbra is kéri.

Szülők figyelmébe.

Kész fehérneműek

fiúk és leánykák részére,

matrácok, paplanok, ággyterítők és flanel takarók

nagy választékban és jutányos áron szerezhetők be

Kardos Lászlónál

Kossuth-u. 9 sz.

20 kr.

egy kiló finom csemege szálló

3-4 kilós kosarakban

Szabó Lajos fiai cégénél.

Debreczen, Tisza palota.

Jencs-féle
Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan, és biztos szer szepítő, pattanások, májfoltok, hóratka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepedéstől; megszünteti az arc és kéz vörösségét. Rendszeresen használva, a ránczos arcbőrt simává, üdévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idezi elő az arcbőr fényességét. **Ára 1 korona.**
A hozzávaló **Narancsvirág Poudre** doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos
„Szt. János” gyógyszerüzletében
Budapest, II., Széna-tér.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerüzletében
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Nincs többé gabnaüszög

ha Numa Dupuy & Co.

vetőmagojtóját

használatjuk, 18 év óta a legnagyobb sikereket érték el e szer használatával. a buza valamint tengeri zab, árpa és stb. vetemény üszög-ödésének meggátlásánál. Egy csomag 2 mmzsa vetőmagra eleget, ára 25 kr., kisebb csomag 1 mmhoz 13 kr. Üvakkodjunk értéktelen utánzatoktól. Egyedüli elárúsító hely Debreczen és vidékére

Geréby Fülöp utódai cég.

Numa Dupuy & Co. Wien VI/L. Windmühlgasse 33.

+++++
Sok pénzt
+++++
1000 koronáig havonta
kereshetnek (esetleg mellékkeresetként) szolid, becsületes uton bármily társadalmi állású emberek
Bővebb értesítést ad „Reell 149” sz. alatt a hirdetési iroda E. Kristoffik Insbruck Postfach 36.
+++++

Auer fény.

Telefon 16-54.

Telefon 16-54.

Értesítés.

Az **Auer-féle** izzótestek árait a mai naptól kezdve következőképpen mérsékeljük:

A „C” jelű Auer-féle izzó test ára 1 kor.

Az „N” jelű Auer-féle izzótest ára 80 fillér

A légszuszogóknak, kik azt óhajlják, hogy Auer lámpáik teljesen kifogástalanul működjenek, a következőket ajánljuk szives figyelmükbe:

Ha az izzó testek fényereje csökken, ha azok hamar tönkremennek, avagy ha a hengerek gyakrabban repednek, rendszerint a lámpák hiányos kezelésében rejlik a hiba, melynek csakis a szakavatott kezelés által lehet elejét venni. - Kérjük ennél fogva, hogy bármely előforduló hiányt vagy panaszt tudomásunkra hozni sziveskedjék, hogy szakavatott közegünk útján a bajok orvoslásáról gondoskodhassunk. Ily esetekben munkadíjat nem számítunk.

Kívánatra az izzó testeket minden áremelés nélkül házhoz is szállítjuk és a fogyasztóknál lévő Auer koronákat, izzótesteket vételénél cserébe vissza is vesszük, a nélkül, hogy az időről-időre mindenesetre szükséges javítások költségeit felszámítanánk.

Budapesten, 1901. aug. 31-én.

Magyar Gázizzólény Részvényt.
Welsbachi dr. Auer Károly szabadalma.
Budapesten VI. Váci-körút 3 sz.

Auer fény.

Gyors és biztos segély gyomor- betegségek és azok utóbaibaiban!

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, a rendszeres vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és pl. étvágytalanságot, savanyu felbőgést, hányási ingert, gyomor és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

Kiváló fájdalomcsillapító, anti- septikus, gyógyító és a heggedést elősegítő szer.

Minden gyulladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mellgyulladásnál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelek, pokolvar és genyedésnél, továbbá körömgennyedés és ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttestem képződéseknél stb. 50 év óta bevált.

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer.-től PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti, egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön bevált **Háziszser**.
1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.
Dobozban 35 krrával. Postán 6 krral drágább.

1 frt 44 kr. előzetes beküldése mellett egy nagy üveg, 75 kr. beküldése ellenében egy kis üveg küldetik bérmentesen az osztr. m. állam bármely állomására.

1 frt 58 kr. előzetes beküldése mellett 1/1 doboz vagy 1 frt 68 kr. 1/2 doboz, vagy 2 frt 30 kr. 1/1 doboz, vagy 2 frt 48 kr. 1/2 doboz bérmentesen az osztr. magy. állam bármely állomására

Figyelem! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **FRAGNER B.** gyógyszerüzletéből és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap!
Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerüzletében, **EGGER A.** gyógyszerüzletében.

Főraktár **FRAGNER B.** cs. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógyszerüzletében Prágában a Spornert-utca sarkán 203. sz.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.